

VRAGENDERWIJS

De Heilige Geest in het Oude Testament

D. Grutter

We zijn zo geneigd het werk van de Heilige Geest te verbinden aan de grote Pinksterdag, dat we vaak vergeten dat Hij ook voor die tijd bezig was. En als we daarop dan stoten, dan levert dat vaak vragen op. Zo kwam vrouwenvereniging 'Lydia' uit Enschede-West met de volgende vragen: 'Hoe werkte de Geest in het Oude Testament? We lezen dat de Geest soms gegeven werd bijv. aan de zeventig oudsten in de woestijn (Num. 11:16,17). Maar zonder Geest kun je toch niet geloven? Hadden de mensen in het Oude Testament dan niet de Geest of toch wel? Wat is het verschil met het Nieuwe Testament?'

Toen ik me over deze vraag ging buigen, viel het me op dat de Geest bezig is vanaf het begin van de Bijbel tot helemaal aan het einde. Direct al in het allereerst het begin lezen we: 'In den beginne schiep God de hemel en de aarde. De aarde nu was woest en ledig, en duisternis lag op de vloed, en de Geest Gods zweefde over de wateren' (Gen. 1:1,2). Terwijl we in de laatste verzen van de Bijbel lezen: 'En de Geest en de bruid zeggen: Kom! En wie het hoort, zegge: Kom! En wie dorst heeft, kome, en wie wil neme het water des levens om niet' (Op. 22:17).

Persoon of kracht

Terecht wordt er de laatste tijd telkens weer de nadruk op gelegd dat de Here God een persoon is en geen hogere macht of iets dergelijks. Dat is zeker belangrijk in een periode waarin allerlei mensen zeggen dat ze wel geloven dat er *iets* is, een hogere macht of iets dergelijks. Dan is het van levensbelang telkens weer te beseffen, dat de Here God een persoon is. Hetzelfde geldt van de Heilige Geest.

Toch is dat niet altijd even gemakkelijk duidelijk te maken. Het woord dat voor Geest wordt gebruikt, *ruach*, betekent ook adem of wind. En op veel plaatsen kan het zo ook worden vertaald. Een duidelijk voorbeeld is al meteen Genesis 1:2. Sommigen vertalen de uitdrukking 'Geest Gods' met 'een ongewoon hevige wind', een ander stelt als vertaling voor: 'een storm Gods joeg over de wateren'.

Inderdaad wordt op veel plaatsen in het Oude Testament over de Heilige Geest gesproken in termen van kracht of werking. Aan de andere kant worden aan de Geest eigenschappen toegeschreven die aan een persoon doen denken. Er wordt van Hem gezegd dat Hij spreekt (2 Sam. 23:2), onderwijst (Neh. 9:20), dat Hij David leidt in een effen land (Ps. 143:10), en dat het volk de Geest bedroeft (Jes. 63:10). Uit dat alles blijkt dat we bij Hem moet denken aan een persoon.

Nog duidelijker wordt dat in het Nieuwe Testament. En zoals altijd geldt ook bij deze vragen dat we het Oude Testament moeten lezen in het licht van het Nieuwe.

Het werk van de Geest in het Oude Testament

We zien de Heilige Geest op verschillende manieren werkzaam in het Oude Testament.

1. Hij is betrokken bij de schepping en onderhouding van deze wereld (zie Gen. 1:2 en Ps. 104: 29,30.)
2. Hij openbaart de wil van God. Dat doet Hij door rechtstreeks Gods Woord mee te delen aan de profeten of andere ambtsdragers. Daarbij moeten we wel bedenken dat de Bijbel toen nog niet compleet was. Veel van datgene wat de Geest toen rechtstreeks openbaarde, is in de Heilige Schrift opgetekend opdat wij dat vandaag zouden kunnen weten.
3. Hij brengt mensen tot geloof, berouw, bekering en gehoorzaamheid.
4. Hij geeft mensen de capaciteiten om leiding te geven. Denk maar aan Mozes en de zeventig oudsten. Maar ook aan richters als Gideon en Simson. Aan koningen als Saul en David.
5. Hij geeft kunstenaars speciale artistieke en creatieve gaven om priesterkleding te

vervaardigen en Besaleël en Aholiab stelt Hij in staat de tabernakel van fraai kunstwerk te voorzien (zie Ex. 28:3 en 31:2,3,6.)

Het lijkt soms of de Heilige Geest in het Oude Testament niet voorkomt. Maar het is juist andersom: daar zien we veel facetten van het werk van de Heilige Geest die voor het leven van elke dag van belang zijn. Hij maakt alles gaaf en mooi. Hij zorgt dat de natuur telkens weer in de volle pracht van het voorjaar te voorschijn komt. Hij is het die zorgt voor de prachtige harmonie bij muziek en zang. Hij is het die zorgt voor de kleuren op een schilderij. Hij is het die de eenheid onder mensen en in gezinnen wil creëren. Dat zijn allemaal dingen van elke dag. Je ziet Hem als je in een wieg kijkt. Je hoort Hem als jonge mensen hun geloof belijden. Je voelt Hem als je zorg en liefde ontmoet, waarvan je soms zo afhankelijk geworden bent.

Daarnaast geeft Hij de mensen het geloof. Niemand kan verlangen naar de stad die fundamenteën heeft dan door de Geest. Ook in de tijd van het Oude Testament kon niemand uitzien naar de Messias, dan door de Heilige Geest.

Verlangen naar de volheid van de Geest

Zo zien we in heel het Oude Testament een rijke variatie aan gaven en daden van de Heilige Geest. Maar toch zien we ook door dat hele Oude Testament heen een diep verlangen naar de tijd waarin de Geest breder en dieper zou werken. Mozes geeft uiting aan dat verlangen wanneer hij uitroept: ‘Och, ware het gehele volk des HEREN profeten, doordat de HERE zijn Geest op hen gave! (Num. 11:29). En de profeet Joël kondigt de tijd aan ‘dat Ik mijn Geest zal uitstorten op al wat leeft, en uw zonen en uw dochters zullen profeteren; ... Ook op de dienstknechten en op de dienstmaagden zal ik in die dagen mijn Geest uitstorten’ (Joël 2:28 ev).

Ook Ezechiël ziet het rijke en vruchtbare werk van de Geest, als de profeet in een visioen overal nieuw leven te voorschijn ziet komen uit een dorre vlakte (Ez. 47). Dat alles vanwege het levende water van de Geest. Bij dat visioen sluit de Here Jezus zich in Johannes 7:38,39 aan, terwijl we de eindfase zien in de beelden van het boek Openbaring (22:1,2).

Wat de Heilige Geest deed in het Oude Testament, dat wil Hij steeds verder uitwerken in het Nieuwe Testament. Lees eens dat prachtige vers uit Galaten 5:22 over de vruchten van de Geest. Lees over de herschepping van alle dingen. Hij maakt alle dingen nieuw. Onder het Oude Testament golden vele gaven alleen bepaalde personen. Nu ontvangen allen Hem met zijn gaven. Hij deelt die uit. Hij verdeelt die over heel zijn kerk. Hij werkt in aller harten. De Geest gaat werken in de diepte (een nieuw hart) en in de breedte (op al wat leeft). Ondanks alle verschil is het dezelfde Geest die werkt zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament. Het verschil kun als volgt aangeven:

- van incidentele werkingen naar voortdurende werking;
- van ten dele naar ten volle;
- van ambtsdragers naar alle gelovigen.

Het werk van de Geest

Maar in heel de geschiedenis van de kerk wil de Geest de mensen wijzen op de Messias, de Heiland der wereld. Daarom stelt Hij Christus en zijn werk in het licht, opdat mensen zullen geloven. Hij werkt net zo lang totdat op de bedde van de Geest en de bruid de Heiland komt.

[onderschriften]

1. De Geest is ook in het Oude Testament aan het werk

2. De wisseling van de seizoenen, de eenheid in gezinnen: het is werk van de Geest (Foto Hubert Slings)